

Apstiprinu: Kultūras ministre
H.Demakova

2008.g. __. martā

VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA KOKA MANTOJUMA SAGLABĀŠANA 2008 – 2011

Koka būvniecība vienmēr ir bijusi un būs ekoloģiski tīrākā un cilvēka sajūtām patīkamākā – faktūras, krāsas, smaržas un konstruktīvo īpašību dēļ. Koks ir cilvēciska mēroga materiāls, dzīvs un izdomu radošs. Latvija ar saglabātu koka arhitektūras mantojumu un jaunradītām vērtībām sniedz savu ieguldījumu pasaules kultūrai.

MĒRĶIS

Koka mantojuma lomas palielināšana cilvēka kvalitatīvas dzīves telpas veidošanā.

ORGANIZĒTĀS AKTIVITĀTES

- 1995** Eiropas kultūras mantojuma dienas par tēmu „Koka mantojums Latvijā”;
- 1997** Rīgas vēsturiskā centra iekļaušana UNESCO Pasaules kultūras un dabas mantojuma sarakstā, atzīstot arī koka mantojuma vērtību pasaules līmenī;
- 1998-1999** Apmācību semināri koka logu un koka durvju restaurācijā sadarbībā ar Norvēģijas koka mantojuma speciālistiem;
- 2000** Konkurss „Koka būves Latvijā” kampaņas „Eiropa – kopīgs mantojums” ietvaros;
- 2000-2002** „Latvijas – Zviedrijas sadarbības projekts mantojuma saglabāšanai: Ungurmuiža - Rāmavas muiža - Sabiles sinagoga”;
- 2003** Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likuma pieņemšana;
- 2006** Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojumā atsevišķi izdalītas koka ēku grupas, nosakot tām atšķirīgus aizsardzības noteikumus;
- 2006** izveidota VKPAI kultūrvēsturisko detaļu krātuve;
- 2006** Kalnciema ielas koka apbūves ansambļa iekļaušana valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā;
- 2006** Valsts budžeta finansējums Ls 370 000,- apjomā Kalnciema ielas koka apbūves sakārtošanai;
- 2007** Izmaiņas nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības noteikšanā, kultūras pieminekļu īpašniekiem samazinot nekustamā īpašuma nodokļa maksājumu;
- 2008** Grozījumi 2004. gada 8. marta Ministru kabineta noteikumos Nr.127 „Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi”.

PRIORITĀTES

Kultūrvēsturiskās vides kvalitāte;

Koka mantojuma oriģinālsubstances un autentiskuma saglabāšana;

Ērta un pieejama informācijas sistēma par koka mantojuma saglabāšanu;

Profesionalitāte lēmumu pieņemšanā.

RĪCĪBAS PLĀNS

1. Normatīvo aktu pilnveidošana

Lai apturētu apzinātu koka ēku iznīcināšanu ar mērķi to vietā būvēt daudzstāvu ēkas, noteikt, ka bojā gājušu, vērtīgu koka ēku vietā atļauts būvēt tikai tāda paša apjoma un materiāla jaunas ēkas. (22.01.2008. grozījumi 08.03.2004. Ministru kabineta noteikumos Nr.127 „Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi”.)

Kultūras pieminekļu saglabāšanu atbalstošas nodokļu politikas izveidošana – pašvaldībām samazināt nekustamā īpašuma nodokli, papildus noteiktajam par saimnieciski neizmantojamiem objektiem (Rīgas domes 11.09.2007. saistošie noteikumi Nr.88 „Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanas kārtība Rīgā”).

Pašvaldību lomas un atbildības palielināšana par kultūras mantojuma saglabāšanu. Likuma „Par pašvaldībām” 15.pantā noteikt: **atbalsts un finansiāla palīdzība kultūras pieminekļu saglabāšanai, pašvaldības nozīmes kultūrvēsturisku objektu saraksta izveidošanas un saglabāšanas kārtības noteikšana, kultūras mantojuma aprūpes dienestu izveidošana.**

Sodu sistēmas efektivitātes palielināšana, paredzot izmaiņas Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksā un palielinot administratīvos sodus apmērā no 250 - 1000 Ls privātpersonām, līdz 5000 Ls juridiskajām personām.

2. Teritorijas plānošana

Īpašas sadaļas „Kultūras mantojuma saglabāšana” ieviešana vai pilnveidošana, visu līmeņu teritorijas plānojumos paredzot konkrētu pasākumu plānu;

Koka apbūves teritoriju apzināšana, izpēte, robežu precizēšana teritorijas plānošanas procesā ar mērķi ilgtermiņā saglabāt koka mantojumu;

Novērst teritorijas plānojuma dokumentu sasteigtu korigēšanu, kas balstīta uz šauru sabiedrības interešu grupu ekonomiskām interesēm pārveidot vidi un gūt ātru peļņu.

3. Informācija, popularizācija

Izdevumi „Praktiski padomi koka ēku kopšanā” (2008);
„Koka ēku aizsardzība – uguns, ūdens un citi nelabvēlīgi faktori” (2009);

Izstāde VKPAI Informācijas centrā par tēmu „Koka mantojums” ar diskusiju ciklu (katru gadu);

Koka mantojuma saglabāšanas un aizsardzības jautājumiem veltīta

starptautiska konference (2010);

Amatu apmācība un kvalifikācijas novērtēšana (atsevišķs pasākumu plāns sadarbībā ar Latvijas Amatniecības kameru, Latvijas Restauratoru biedrību, Latvia Nostra, Latvijas Etnogrāfisko Brīvdabas muzeju u.c. ieinteresētām institūcijām);

Eiropas kultūras mantojuma dienās - uzmanība koka mantojuma jautājumiem (katru gadu);

Kultūras mantojuma Gada balvas nominācija - „Izglābtā koka ēka”.

4. Objektu apsekošana un fiksācija

Visaptveroša objektu apsekošana 2008-2011;

Digitālās informācijas sistēmas „Mantojums” izstrādāšana un datu komplektēšana;

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta papildināšana un precizēšana. Prioritāte – Rīga, Jūrmala, Liepāja, Kuldīga;

Pašvaldību iesaistīšana valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta pilnveidošanā;

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta ievietošana Inspekcijas interneta mājas lapā: <http://www.mantojums.lv>.

5. Izmaiņu kontrole un finansējums

VKPAl amatpersonu, kas pieņem lēmumus, apmācība koka mantojuma saglabāšanas jautājumos;

Pastiprināta valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauto koka objektu uzraudzība, izveidojot VKPAL reģionālās struktūras un atrisinot to materiāli tehnisko bāzi;

Finansiāls atbalsts ERAF aktivitāšu un EEZ un Norvēģijas finanšu instrumenta aktivitātes „Eiropas kultūras mantojuma saglabāšana” ietvaros.

Turpināt pievērst uzmanību finansējuma piešķiršanai no Kultūras pieminekļu izpētes, glābšanas un restaurācijas programmas koka arhitektūras objektiem;

Apmācīt VKPAL reģionālo struktūru speciālistus, lai varētu sniegt konsultācijas objektu īpašniekiem par Eiropas Savienības struktūrfondu un citu finanšu instrumentu finansējuma piesaistīšanu.

Valsts kultūras pieminekļu
aizsardzības inspekcijas vadītājs

J.Dambis

